

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ivdex Magistratvs Senator

Zype, Franciscus van der

Antverpiæ, 1633

Cap. XVIII. Ex verborum contumelia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14280

CAPVT XVII.

Iniuste bellatur ex nimia Sæuitia.

Citra necessitatem, terroremque exemplo opportunum, si nimis sæuitur, non rectè bellatur: ruinis nimijs, damno frugibus dato, non humatis mortuis, occisis obsidibus, si non & ipsi peccarant; captiuis intra præsidia iam ductis, seu, vt hodie aiunt, refrigerato iam sanguine, pacto redemptionis pretio (quod & priuato militi debetur *l. 21. D. de neg. gest.* nullâ metus ratione habitâ, cuius allegationem bellum respuit. Bodin. *l. 4. cap. vlt.*) supplicibus, innoxijs, pueris, fœminis, agricolis, incermibus, peregrinis. Gentil. *lib. 2. de iur. bell. ad fin.*

CAPVT XVIII.

Ex verborum Contumelia.

Circa modum etiam bellandi peccatur, cum nullâ iustâ causâ contumeliæ in hostem inanes sparguntur, & scommata, diæteriaq; , & falsæ falsæq; facitiæ. Ita accidit Veientibus procaciâ illulis. de quibus Lilius *lib. 2. non alio antè bello infestior Romanus. adeo hinc contumelijs hostes, hinc Consules morâ exacerbauerant. & iterum: Sed Veiens hostis, assiduus magis quam grauis: contumelijs sæpè animos agitabat.* fatius est mollibus verbis eneruare, quam irâ hostem armare. incendunt contumeliæ ad vindictam, etiam in socios, & ciues. Ita euenit Cremonensibus direptis à Tertia-decimanis, quos, vt sunt, inquit Tac. *lib. 19. procacia urbana plebis ingenia, petulantibus iurgijs illuserant. & Romanis Vitellianos abscessis furtim baltheis, an accincti forent rogitantibus: Non tulit, inquit idem Tacitus, lib. 18. ludibrium insolens animus, inermem populum gladijs inuasere.* Reprehendit idem auctor *lib. 10. Othonem etiam & Vitellium, quod quasi rixantes, supra & flagitia inuicem obiectauere. & Lilius lib. 3. Philippum Macedonem, quod esset dicacior naturâ, quam Regem decet.* Rectè Plut. in *Timoleont. hostibus vim concessam, non virulentiam. multi verba grauius quam facta ferunt, contumeliam item quam detrimentum.* Memno militem traiecit, qui Alexandro maledixerat, addito elogio: *Pugnare te contra Alexandrum volui; non ei maledicere.* Plutarch. in *Apotheg. Regum. & ferè fit sicut in priuatorum litibus iurgando*

& rixando, ita & in bellis malèdicendo, vt iustæ causæ obumbrentur, animi exacerbentur, & magis in posterum de contumelia certetur, quàm rebus repetundis, ob quas bellum cœpit. Caroli V. Imperatoris & Francisci I. Regis Galliæ perpetua ferè bella (postquam Franciscus ægrè tulit Carolum in competitione Imperij sibi prælatum, & præter domesticos sermones apologias etiam publicauit) quantum ab animis exacerbatis fomitis accedat materiæ belli, docuerunt.

CAPVT XIX.

Iniuste bellatur respectu finis.

Finis etiam ratione peccant qui bellant. *Militare, inquit Augustinus, non est delictum, sed propter prædam militare peccatum est; nec Rempub. gerere criminosum est, sed ideo gerere Rempub. vt rem familiarem potius augeas, videtur esse damnabile. cap. militare 23. quest. 1. & iterum; nocendi cupiditas, impacatus atque implacabilis animus, feritas rebellandi, libido dominandi, & si qua similia, hæc sunt quæ in bellis iure culpantur. dict. cap. quid 23. quest. 1.* Igitur præter auctoritatem indicentis bellum, & iustam causam, etiam opus esse intentione rectâ, post D. Thomam docet Malderus *de Iust. quest. 40. de bello dub. 5. & quanquam hostibus iusto bello petitis ex praua intentione, ad restitutionem nullam teneatur Princeps, suis tamen teneri temerè, & ob vanam suam gloriam præcipitatis in incommoda belli, quo rectius & prudentius Princeps caruisset: ideoque non tantum quærere, sed neque satis vitare iustum bellum graue sæpè peccatum esse, cum non sunt tanti commoda, quæ ex eo reportantur, quanti ex eo incommoda. Si enim plus detrimenti capiat Respublica per bellum quàm emolumenti, temerè atque imprudenter geritur bellum: non secus quàm si priuatus plus sumptuum in rem aliquam consequendam facit, quàm ea res æstimari possit, næ ille prodigus paterfamilias dicetur. quia pridè illud rectè, pecuniam negligere in tempore interdum summū est lucrum. Rem pro derelicta habere, cuius recuperatio sumptuosior sit, quàm possessio utilis, prudentia œconomica est: negligere ex publico quædam quorum repetitio censum superat, politica sapientia: membrum abscindere, à quo periculum est toti corpori, medica censura est.*

2. *Contra finem belli etiam peccatur (omitto ducè prælio victorè, qui*
Si cum si- fortu-